

Feelgood med allvarlig twist

När **Bonnie Garmus** chef stal hennes arbete på copywriterfirman och fräckt nog presenterade det som sitt eget, gick hon direkt hem och skrev första kapitlet i *Lektioner i kemi*. Boken som är hennes debutroman har gjort stor succé och är såld till otaliga länder och snart blir den också film.

Lektioner i kemi berättar om kemisten och ensamvargen Elizabeth Zott som inget hellre vill än att ägna sitt liv åt forskning. Men det är 1960-tal i Kalifornien och forskningsinstitutet där hon arbetar har inte mycket till övers för vare sig kvinnor eller ännu mindre, för jämställdhet.

På sitt arbete stöter hon ihop med Calvin Evans som redan är en hyllad kemist och tillika nobelpriskandidat. Ljuv musik uppstår. Två solitära och udda genier med lika trasiga bakgrunder hittar varandra och planerar för ett gemensamt och jämställt liv i forskningens tjänst. Men lyckan tar tvärt slut när Calvin omkommer i en tragisk olycka. Plötsligt står Elizabeth helt ensam, ogift och dessutom gravid. Motgångarna hopar sig ytterligare när hon får sparken från sitt arbete och blir en utstött, arbetslös, ensamstående mor.

Elizabeth har inga vänner. Men hon har Harriet, den olyckliga grannfrun, som ser hennes belägenhet och som själv vill bli sedd och behövd. En räddande ängel. Hon har också sin nyfikna och begåvade dotter, Mad, som vid fyra års ålder läser allt som kommer i hennes väg och som börjar nysta i familjens historia. Därutöver har hon hunden, Halv-sju, som kan flera hundra ord och förstår mer än de flesta människor!

Dessutom har hon rodden! Sporten hon delat med Calvin och lärt sig att både älska och hata. Varje tidig morgon, i ur och

skur, stiger hon upp och rör av sig smärtan och ilskan hon bär på för att orka med ytterligare en dag.

Elizabeth Zott låter sig inte nedslås. För hon är ingen "vanlig kvinna". För henne existerar inte det epitetet. Hon är stark och beslutsam. Vikar inte en tum från sina ståndpunkter. Hon står upp för sig själv och innan man vet ordet av är hon stjärna i Amerikas mest omtyckta matlagningsprogram "Middag klockan sex". Här lär hon kvinnor både hur man lagar mat, att förstå kemins lagar och hur man ändrar det till synes oföränderliga. Hon stärker i sitt matprogram andra kvinnor att tro på sig själva och sina förmågor att kunna ta sig dit de själva vill. Hon lär dem att en kvinnas plats är ute i världen – inte som hennes manliga forskarkollegor alltid antytt, i köket. Allt till tv-kanalens manliga chefers stora förskräckelse!

Det här är i långa stycken en typisk amerikansk underhållningsroman, en blandning av feelgood/chicklit. En galen och stundtals dråplig bladvändare. Men det är samtidigt en allvarlig berättelse om en kvinnas kamp för att bli tagen på allvar i en mansdominerad värld och därmed indirekt alla kvinnors kamp för att bli sedda som egna, självständiga individer bortom all trångsynthet och könsstereotyper. På många sätt en gripande och frustrerande läsning.

Sättet att berätta påminner mig en hel del om **John Irwings** *Garp och hans värld* och *Ciderhusreglerna* som också blev film. Kom även att tänka på filmen *Hidden Figures/ Dolda tillgångar*, av **Theodore Melfi**, som beskriver rasism och kvinnofientlighet, där tre afroamerikanska kvinnor räknar ut viktiga matematiska data till NASA och deras rymdfärder. Samtidigt som de för en ständig kamp mot förtryck och förminskande. En historia som bygger på verkliga händelser om några av alla historiens bortglömda kvinnliga genier och pionjärer.

Den skruvade historien om Elizabeth Zott berättas fram nyktert och stilsäkert, pang på, och författaren lägger över hela

ansvaret för att tänka och känna på mig som läsare. Det gör att gapskrattet som ofta ligger på lur, fastnar i halsen och ger en bitter bismak.

Så om ni vill läsa en feelgoodroman med en allvarlig twist – låt det gärna bli den här!

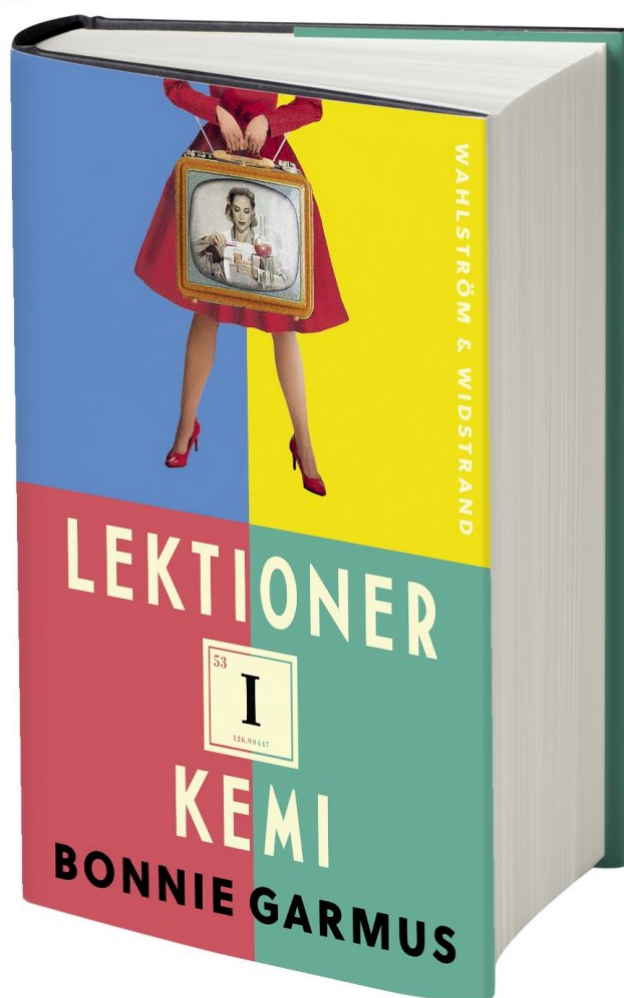
Heléne Nellvik

Lektioner i kemi

Bonnie Garmus

Översättning: Sofia Nordin Fischer

Wahlström & Widstrand

2022

Bonnie Garmus född 1957 i Kalifornien, är utbildad copywriter och arbetar inom teknologi, medicin och utbildning. Hon är även öppet vatten-simmare och roddare. Bonnie Garmus är numera

bosatt i London. Lektioner i kemi är hennes debutroman.